

**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
w mieście Świdwin na 2018 rok.**

Wstęp

Podstawą opracowania niniejszego programu jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2017r. poz. 1875), ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016r. poz. 487 ze zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017r. poz. 783 ze zm.).

Program zawiera zadania dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia 2016-2020 (Dz.U. 2016r. poz. 1492).

Program został opracowany przez Wydział Oświaty, Zdrowia, Kultury i Sportu przy współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**DIAGNOZA ZJAWISKA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z NADUŻYWANIEM
ALKOHOLU I SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH**

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) środkami psychoaktywnymi są substancje takie jak tytoń, alkohol i narkotyki. Zażywanie środków psychoaktywnych wpływa na zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne jednostek, rodzin i całego społeczeństwa. Skutki picia alkoholu oraz zażywania narkotyków nie ograniczają się do łatwo identyfikowalnej mniejszości osób pijących szkodliwie czy narkomanów, ale wpływają na całą populację. Środki psychoaktywne wpływają niekorzystnie na liczne aspekty życia osób pijących oraz zażywających narkotyki. W chwili obecnej przemiany społeczno- gospodarcze i związane z tym nawarstwianie się potrzeb warunkujących godną egzystencję i samorealizację oraz brak środków i zasobów umożliwiających ich zaspokojenie przyczyniają się do nasilenia frustracji, których skutki najczęściej łagodzone są poprzez nadużywanie środków chemicznie stymulujących dobre samopoczucie, w tym przez alkohol i narkotyki. Z danych Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że alkohol zajmuje trzecie miejsce wśród czynników ryzyka dla zdrowia, po nadciśnieniu tętniczym i nikotynie, a przed chorobami nowotworowymi. Nadużywanie alkoholu uważane jest za jedną z ważniejszych przyczyn zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Konsumpcja alkoholu oraz zażywanie narkotyków wiąże się także ze zwiększonym ryzykiem wypadków, w tym drogowych oraz szeroko pojętej przemocy i przestępstw. Szkody, jakie mogą zostać przez nie spowodowane są znaczącymi obciążeniami ekonomicznymi dla jednostek, rodzin i społeczności, począwszy od kosztów medycznych, poprzez zmniejszenie produktywności oraz kosztów spowodowanych stratami

materialnymi. Według statystyk krajowych spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w ostatnich latach waha się.

Jednocześnie wyraźnie zarysowały się tendencje negatywne: następuje szybki wzrost spożywania napojów alkoholowych wśród marginalnych dotychczas grup konsumenckich, to jest kobiet i młodzieży. Z przeprowadzonej Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie Świdwina wynika, że według dorosłych mieszkańców Świdwina alkoholizm jest drugim w hierarchii problemem społecznym (55%), narkomanię wskazuje 37 % badanych. Na pierwszym miejscu plasuje się bezrobocie- 59% wskazań. 77% mieszkańców podziela pogląd, że alkohol w piwie jest równie groźny jak w wódce, zaś 80% badanych uważa, że alkohol nie jest towarem jak każdy inny i dostęp do niego musi być ograniczony i kontrolowany. Ponad połowa ankietowanych mieszkańców piła alkohol nie dłużej niż miesiąc przed okresem badania, zaś 9% deklaruje się jako abstynenci. Najczęściej spożywane jest piwo. Niemal połowa mieszkańców badanych osób dorosłych poznała smak alkoholu będąc już osobami pełnoletnimi. Do 15 roku życia sięgnęło po alkohol 27% dorosłych. Co trzeci z badanych uważa, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa, natomiast trzech na dziesięciu mieszkańców bezpośrednio i osobiście doświadczyło ostatnio nieprzyjemnych skutków nadużywania przez innych alkoholu. 6% uczniów klas VI, czterech na dziesięciu gimnazjalistów z klas III i $\frac{3}{4}$ uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych spożywało alkohol w miesiącu poprzedzającym badanie. Najczęściej spożywanym przez młodzież napojem alkoholowym jest piwo. Często towarzyszy temu fałszywe przekonanie, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce. Niemal połowa uczniów klas III gimnazjum, a także 83% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych była już pijanych. 28% uczniów III klas gimnazjum i 47% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych przyznaje się do kontaktów ze środkami odurzającymi (najczęściej jest to marihuana). 58% uczniów i 62% dorosłych uważa, że dostęp do narkotyków jest zdecydowanie łatwy lub raczej łatwy.

W związku z powyższym na terenie miasta podejmowane są działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii poprzez realizację priorytetowych zadań m.in.: wspieranie działań podwyższających wiek inicjacji alkoholowej, wspieranie programów profilaktycznych, alternatywnych form spędzania czasu wolnego, podnoszenie umiejętności osób zawodowo zajmujących się rozwiązywaniem lokalnych problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wspieranie kampanii edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej promujących zdrowie i trzeźwość.

ZASOBY RZECZOWE

Miasto Świdwin realizuje zadania z zakresu profilaktyki uzależnień we współpracy m.in. z:

- placówkami leczenia odwykowego – Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdwinie, Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdwinie,
- Punktem Informacyjno-Konsultacyjnym dla osób z rodzin z problemem alkoholowym, problemem narkomanii lub dotkniętych przemocą,
- Komendą Powiatową Policji w Świdwinie,
- Strażą Miejską,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdwinie,
- Środowiskowym Domem Samopomocy,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych Oddział Zamiejscowy w Świdwinie,
- kuratorami społecznymi,
- placówką wsparcia dziennego,

- placówkami oświatowymi na wszystkich poziomach edukacji,
- Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Świdwinie,
- Powiatową Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną w Świdwinie,
- podstawową opieką zdrowotną,
- organizacjami pozarządowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

GRUPA DOCELOWA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Adresatami programu są w szczególności:

1. Konsumenci alkoholu i środków psychoaktywnych,
2. Osoby pijące ryzykownie i szkodliwie, w tym uzależnieni od alkoholu i narkotyków,
3. Rodziny osób z problemem alkoholowym, narkomanii, bądź przemocy,
4. Dzieci i młodzież szkolna.
5. Mieszkańcy miasta.

CELE PROGRAMU

I. Cel główny: Rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczenie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

II. Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie miasta oraz zmniejszanie rozmiarów problemów aktualnie istniejących.
2. Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
3. Ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, w tym ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.

ZADANIA DO REALIZACJI

Zadania nałożone na Miasto Świdwin realizowane będą m.in. poprzez:

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem polegające m.in. na:

- 1) udzieleniu dotacji Wojewódzkiemu Ośrodkowi Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie z przeznaczeniem na działalność Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdwinie ,
- 2) wspieraniu środowisk abstynenckich, tj. wspólnoty AA poprzez udostępnianie pomieszczenia na odbywanie spotkań oraz wsparcie merytoryczne,
- 3) podejmowaniu przez Miejską Komisję RPA czynności związanych z przyjmowaniem i realizacją wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu, tj.:
 - a) przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
 - b) przeprowadzanie rozmów zmierzających do zmotywowania osoby nadużywającej alkoholu do ograniczenia jego spożywania lub, gdy jest to konieczne, do podjęcia przez nią leczenia,
 - c) kompleksowe opracowywanie dokumentacji niezbędnej do skierowania wniosków

do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (badania biegłych sądowych, koszty postępowań sądowych, opłaty sądowe),

Wskaźniki:

- liczba osób z miasta leczących się w trybie ambulatoryjnym,
- liczba pacjentów pierwszorazowo leczących się w trybie ambulatoryjnym,
- liczba osób, z którymi członkowie Miejskiej Komisji RPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywuujące do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których Miejska Komisja RPA wystąpiła do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w tym:

- 1) finansowanie działalności Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla osób z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii bądź dotkniętych przemocą,
- 2) finansowanie prowadzenia grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- 3) finansowanie prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) finansowanie udziału w szkoleniach/konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie służbom społecznym: Policji, Straży Miejskiej, pracownikom socjalnym, członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i in.,
- 5) wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, podejmowanie interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- 6) finansowanie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych udziału w wypoczynku letnim z elementami edukacji i profilaktyki,
- 7) finansowanie zajęć socjoterapeutycznych w ramach profilaktyki selektywnej w szczególności dla dzieci ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym,
- 8) finansowanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców- zajęcia warsztatowe „Szkoła dla Rodziców”.

Wskaźniki:

- ilość udzielonych porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym,
- liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia dla osób doznających przemocy,
- liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- ilość szkoleń/konferencji oraz liczba ich uczestników,
- ilość spraw prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny,
- liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku letnim,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych,
- ilość programów edukacyjnych i korekcyjnych dla rodziców i liczba rodziców, którzy ukończyli program.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, w tym:

- 1) wspieranie placówek oświatowych we wdrażaniu nowoczesnych programów profilaktycznych na poziomie profilaktyki uniwersalnej, obejmujących coraz młodsze grupy wiekowe, kształtujących postawy i umiejętności ważne dla zdrowego i trzeźwego życia oraz w miarę możliwości z zakresu profilaktyki selektywnej,
- 2) stwarzanie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz promowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego przez dzieci z miejskich przedszkoli i szkół podstawowych poprzez dofinansowywanie lub finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych, zajęć z gimnastyki kompensacyjno- korekcyjnej, zajęć z nauki pływania dla uczniów klas III szkół podstawowych, zakupu biletów do Parku Wodnego „Relax”,
- 3) prowadzenie szkoleń różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień,
- 4) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej,
- 5) udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz dot. ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia,
- 6) upowszechnienie wiedzy nt. dostępu do działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację bazy danych i jej udostępnianie oraz prowadzenie edukacji publicznej,
- 7) organizacja działań promujących wartościowy styl życia (m.in. konkursy, happeningi, zajęcia pozaszkolne),
- 8) wspieranie i dofinansowanie działalności placówki wsparcia dziennego dla dzieci z miejskich szkół podstawowych.

Wskaźniki:

- liczba dzieci i młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej uczestniczących w działaniach w ramach szkolnych programów profilaktycznych,
- ilość podmiotów realizujących zajęcia pozalekcyjne i liczba uczestników tych zajęć,
- liczba uczestników programów opiekuńczych w placówce wsparcia dziennego,
- ilość innych działań profilaktycznych i liczba ich uczestników,
- ilość szkoleń/konferencji/warsztatów oraz liczba ich uczestników,
- ilość kampanii społecznych realizowanych w mieście.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii, w tym:

- 1) zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych służących przeciwdziałaniu uzależnieniom i patologiom społecznym, ochronie i promocji zdrowia w oparciu i przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

- 2) wspieranie i dofinansowywanie działań służących rozwiązywaniu problemów uzależnień podmiotów, takich jak Komenda Powiatowa Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiat Świdwiński i jego jednostki organizacyjne prowadzące profilaktyczne oddziaływania wśród dzieci, młodzieży, wychowawców i rodziców, kościoły i związki wyznaniowe oraz stowarzyszenia działające na terenie miasta,
- 3) stwarzanie materialnych i organizacyjnych warunków do prowadzenia działalności przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (prenumerata czasopism, zakup materiałów biurowych i wyposażenia, wynagrodzenie pracownika obsługującego MKRPA oraz członków Miejskiej Komisji RPA),
- 4) przewodniczącej i wiceprzewodniczącemu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdwinie przysługuje za udział w posiedzeniach plenarnych oraz składach orzekających i kontrolujących wynagrodzenie w wysokości 4-krotnej diety natomiast członkom w wysokości 3-krotnej diety obowiązującej dla pracowników przy podróżach służbowych, określonej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej wydawanym na podstawie art. 77⁵ Kodeksu pracy,

Wskaźniki:

- liczba podmiotów uczestniczących w realizacji Programu,
- liczba zawartych umów i zleceń,
- liczba posiedzeń Miejskiej Komisji RPA i jej zespołów.

V. Przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawnych w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych, w tym:

- 1) prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz podejmowanie stosownych interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy,
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
- 3) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Miasta Świdwin w sprawie ustalenia limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Miasta Świdwin miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Wskaźniki:

- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba kierowców zatrzymanych za kierowanie pojazdem z stanie nietrzeźwości lub w stanie po spożyciu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- liczba wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców,
- liczba osób, które ukarano grzywną za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych,
- liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych.

REALIZACJA I MONITORING PROGRAMU

Realizatorem Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Miasta Świdwin przy udziale Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Monitoring realizacji Programu będą prowadzić wszystkie podmioty, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii oraz podmioty, którym takie zadania zlecono do realizacji.

Burmistrz Miasta Świdwin złoży sprawozdanie z wykonania zadań Programu za 2018 rok łącznie ze sprawozdaniem z realizacji budżetu miasta.

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XXXIV/277/17
Rady Miasta Świdwin z dnia 30 listopada 2017 roku.

Art. 4¹ ust 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz. U. 2016r. poz. 487 ze zm.), stanowi że realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego przez radę gminy.

Art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017r. poz. 783 ze zm.) stanowi, że realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii prowadzona jest w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego przez radę gminy.

BURMISTRZ MIASTA

mgr Jan Owsiak